

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх № КВПЧ-853-14-19
дата 3.10.2018 г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

№ 0101-151
09.10. 2018 г.

ДО

Г-Н КРАСИМИР ВЕЛЧЕВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО
ВЕРОИЗПОВЕДАНИЯТА И ПРАВАТА НА
ЧОВЕКА КЪМ НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

На Ваш изх. № КВПЧ – 853-14-19/ 11.05.2018 г.

На Ваш изх. № КВПЧ – 853-14-29/ 11.05.2018 г.

СТ А Н О В И Щ Е

Относно: *Законопроект за изменение и допълнение на Закона за вероизповеданията № 854-01-34, внесен от н.п. Цветан Цветанов, Корнелия Нинова и Мустафа Карадайъ и Законопроект за изменение и допълнение на Закона за вероизповеданията № 854-01-35, внесен от н.п. Искрен Веселинов и група народни представители*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ВЕЛЧЕВ,

Във връзка с представените законопроекти за изменение и допълнение на Закона за вероизповеданията Министерството на образованието и науката изразява следното становище:

Подкрепяме въведените в проектозаконите: по-строг контрол върху дейността на религиозните институции и общности в т.ч. и финансов; забрана за използване на религиозните общности и институции и на верските убеждения за политически цели; недопускане на противопоставяне между българските граждани на религиозен принцип; предотвратяване на разпространението на всякакви форми на религиозен радикализъм; използване на официалния български език в проповеди и изявления; спазване на българското законодателство при осъществяване на дейности, свързани с правото на вероизповедание; налагане на по-строги финансови и имуществени санкции при нарушаване на законови разпоредби.

В същото време предлагаме на вниманието Ви някои бележки и коментари по законопроектите, както следва:

I. Относно Законопроект за изменение и допълнение на Закона за вероизповеданията с № 854-01-34 , внесен от народните представители Цветан Цветанов, Корнелия Нинова и Мустафа Карадайъ на 04.05.2018 г.:

С предложената разпоредба на чл. 33, ал. 5 (§12 от Законопроекта) се дава възможност вероизповедания, които отговорят на определено изискване, да откриват висши духовни училища след разрешение от Министерския съвет и да издават дипломи за завършена образователно-квалификационна степен в областта на съответното вероизповедание. Понятията „висше училище“ и „образователно-квалификационна степен“ са определени в Закона за висшето образование (ЗВО), където са регламентирани условията и редът за откриване, преобразуване и закриване на висшите училища в Република България, както и изискванията за придобиване на определена образователно-квалификационна степен. Въвеждането на образователно-квалификационните степени на висшето образование в Закона за висшето образование е в съответствие с политиките на Болонския процес, чиято цел е създаване на единно европейско пространство за висше образование. Съгласно разпоредбата на чл. 3 от цитирания закон у нас висшето светско образование е независимо от идеологии, религии и политически доктрини. То се осъществява в съответствие с общочовешките ценности и националните традиции. Разглежда религиите като културен феномен – част от човешкото духовно наследство. Въпреки че съгласно чл. 13, ал. 3 от Конституцията на Република България традиционната религия е източноправославното вероизповедание, в системата на висшето образование не

е откривано православно духовно училище. Специалностите от професионално направление 2.4. Религия и теология във висшите училища изучават религиите в културно-исторически и философски аспект.

Висшите духовни училища по чл. 33, ал. 5 от законопроекта не са открити и не функционират по реда на Закона за висшето образование. Не възразяваме срещу въвеждането на образователно-квалификационни степени в областта на съответното вероизповедание в тези училища, доколкото тези степени **не са основание** въз основа на издаваните дипломи висшите духовни училища да бъдат причислявани към системата на висшето образование, функционираща при условията и по реда на Закона за висшето образование. В този смисъл считаме, че е необходимо разпоредбата да се прецизира, за да не създава възможност за двусмислено тълкуване.

В мотивите към законопроекта е посочено, че с него се правят изменения в Закона за висшето образование, но в Преходните и заключителните разпоредби на проектозакона се правят изменения и допълнения в Закона за предучилищното и училищното образование и Закона за професионалното образование и обучение.

II. Относно Законопроект за изменение и допълнение на Закона за вероизповеданията с № 854-01-35, внесен от Искрен Василев Веселинов и група народни представители на 09.05.2018 г.:

1. Редакцията на предложението по чл. 7а, ал. 1, т. 1 (§ 5 от законопроекта) е неясна по отношение на формулираното изключение.

Обръщаме внимание, че в същата разпоредба изискванията за светско и религиозно образование са посочени кумулативно, което също може да се прецизира.

2. С § 7 се въвежда допълнение в чл. 11, ал. 2, според което при извършване на богослужението и на различните ритуали може да се използва друг език според традицията на религиозната общност, а за проповедите и във всички останали случаи се използва задължително официалния български език. В тази връзка считаме, че се налага и изменение в чл. 6, ал. 1, т. 6 от Закона, според което думите „на език по свой избор“ да се заменят с „на български език“. Мотивите ни за това са, че духовните училища са институции в системата на предучилищното и училищното образование, а съгласно разпоредбата на чл. 13, ал. 1 от ЗПУО официалният език в системата на предучилищното и училищното образование е българският.

3. Относно § 23, във връзка с § 30, ал. 2 от Преходните и заключителни разпоредби на Законопроекта:

С § 23 се предлага отмяна на чл. 33, ал. 7, която предвижда специално основание за откриване на висши духовни училища. Същевременно се запазва действието на чл. 33, ал. 6, според която регистрираните вероизповедания могат да откриват висши училища при условията и по реда на Закона за висшето образование. Необходимо е да се посочи, че в Закона за висшето образование видовете училища са определени единствено като държавни и частни (чл. 12 от ЗВО), поради което правната възможност по чл. 33, ал. 6 от Закона за вероизповеданието е свързана с откриване на частно светско, но не и духовно висше училище, което ще се подчинява на установения принцип в чл. 3 от ЗВО за висше светско образование.

Едновременно с посоченото обаче в законопроекта са предложени изменения и допълнения, в които са въведени понятията „висши духовни училища“ и „висше религиозно образование“, което не е в съответствие с предложената отмяната на чл. 33, ал. 7 (§ 4 – относно чл. 7, ал. 2; § 5 – относно чл. 7а, ал. 1 и 2; § 20, т. 2 – относно чл. 28, ал. 5; § 21 – относно чл. 28б, ал. 2).

В § 30, ал. 2 е предвиден срок, след изтичане на който висшите духовни училища ще бъдат закрити, ако не са заявили участие в процедура по акредитация по реда на Закона за висшето образование. Във връзка с това предложение е необходимо да се посочи, че Националната агенция за оценяване и акредитация е специализиран държавен орган за оценяване, акредитация и контрол на качеството на дейностите на висшите училища. Освен институционална и програмна акредитация на откритите по реда на Закона за висшето образование висши училища тя оценява и проекти за откриване на висши училища – държавни или частни, като положителната оценка на проекта е задължително условие за предложение за откриване от Народното събрание. Видовете висши училища са регламентирани в чл. 12 и в чл. 17, ал. 1 от Закона за висшето образование и сред тях не фигурират висши духовни училища. Следва да се има предвид, че съгласно чл. 3 от закона висшето образование в Република България е светско и е независимо от идеологии, религии и политически доктрини. То се осъществява в съответствие с общочовешките ценности и националните традиции. Въпреки че съгласно чл. 13, ал. 3 от Конституцията на Република България традиционната религия е източноправославното вероизповедание, в системата на

висшето образование не е откривано православно духовно училище. Специалностите от професионално направление „Религия и теология“ във висшите училища изучават религиите в културно-исторически и философски аспект.

В този смисъл § 30, ал. 2 следва да се прецизира, тъй като висшите духовни училища не подлежат на акредитация по реда на Закона за висшето образование.

Поради изложеното считаме, че е необходимо посочените несъответствия да бъдат отстранени.

4. Необходимо е да се прецизира или да се заличи § 30, ал. 1 от Преходните и заключителни разпоредби, тъй като, нито приложното поле на Закона за вероизповеданията, нито предложените изменения и допълнения включват разпоредби, свързани с учебните планове и учебните програми на духовните училища от системата на предучилищното и училищното образование и на висшите духовни училища.

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ

Министър на образованието

